Test Booklet No.
प्रश्नपत्रिका क्र. **F**

Paper-II
PHILOSOPHY

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ....

(Name) ....

2. (Signature) ....

(Name) ....

Seat No. | | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

Seat No. ....

(In words)

OMR Sheet No. | | | | | | |

(To be filled by the Candidate)

DEC - 12213

Time Allowed : 1¼ Hours] **[Maximum Marks : 100**

Number of Pages in this Booklet : **20** Number of Questions in this Booklet : **50**

Instructions for the Candidates

1. Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of **50** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
   (*i*) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
   (*ii*) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.**
   (*iii*) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
   Example : where (C) is the correct response.
   (A) (B) ● (D)
5. Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only.** If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done at the end of this booklet.
8. If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
10. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
11. **Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.**
12. **There is no negative marking for incorrect answers.**

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

1. परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
2. सदर प्रश्नपत्रिकेत **50** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
3. परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी आवश्य तपासून पहाव्यात.
   (*i*) प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
   (*ii*) **पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून पहावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चूकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**
   (*iii*) वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
4. प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळा करावा.
   उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
   (A) (B) ● (D)
5. या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे **ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत.** इतर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
6. आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
7. प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
8. जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरीक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
9. परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
10. **फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.**
11. **कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.**
12. **चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.**

Philosophy
Paper II
दर्शनशास्त्र
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes] **[Maximum Marks : 100**

Note : This Paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. According to the Pre-Upanisadic view found in the Vedic hymns, the *Rta* order is maintained by :
   (A) *Devas*
   (B) *Asuras*
   (C) Human beings
   (D) The laws of nature

2. According to Leibnitz, the following is *not* a characteristic of Monads :
   (A) Perceptive
   (B) Windowless
   (C) Dependent upon other monads
   (D) Independent of other monads

1. वैदिक स्तोत्रांमधे आढळणाऱ्या उपनिषद्-पूर्व दृष्टिकोनानुसार ऋत ही व्यवस्था सांभाळली जाते :
   (A) देवांकडून
   (B) असुरांकडून
   (C) माणसांकडून
   (D) निसर्ग नियमांच्या द्वारा

2. लायब्निजच्या मते हे चिद्णूंचे वैशिष्ट्य **नाही** :
   (A) प्रत्यक्षदर्शी
   (B) गवाक्षरहित
   (C) अन्य चिद्णूंवर आश्रित
   (D) अन्य चिद्णूंपासून स्वतंत्र

3. Nietzsche's view that our beliefs about the world are conditioned by our spatio-temporal framework is called :

(A) Physicalism

(B) Phenomenalism

(C) Psychologism

(D) Perspectivism

4. Carvaka rejects the existence of ether because ....

(A) It is *vibhu*

(B) It is not perceived but inferred

(C) It does not have a separate existence

(D) It is only void

3. 'जगाविषयीची आपली मते आपल्या दिक्-कालाच्या चौकटीने निर्धारित होतात.' या नित्शेच्या दृष्टिकोनाला म्हणतात :

(A) भौतिकतावाद

(B) इंद्रियप्रत्ययवाद

(C) मनोमयतावाद

(D) परिप्रेक्ष्यवाद

4. चार्वाकांनी आकाशाचे अस्तित्व नाकारले आहे, कारण ....

(A) ते विभू आहे

(B) त्याचे प्रत्यक्ष ज्ञान होत नाही, पण अनुमान केले जाते

(C) त्याला स्वतंत्र अस्तित्व नाही

(D) ती फक्त पोकळी आहे.

5. Hegel's dialectic :

(A) begins with the 'Absolute Idea'

(B) continues with the 'Absolute Idea'

(C) terminates with the 'Absolute Idea'

(D) fractures the 'Absolute Idea'

6. According to Nyayadarsana, the following is *not* an independent source of knowledge :

(A) *Anumana*

(B) *Anupalabdhi*

(C) *Pratyaksa*

(D) *Sabda*

7. Aristotle's explanation of nature is :

(A) mechanical

(B) social

(C) teleological

(D) aesthetic

5. हेगेलचा द्वंद्वविकासवाद :

(A) निरपेक्ष कल्पनेतून सुरू होतो

(B) निरपेक्ष कल्पनेतून चालू राहतो

(C) निरपेक्ष कल्पनेतून समारोप पावतो

(D) निरपेक्ष कल्पनेचा भंग करतो

6. न्यायदर्शनानुसार पुढील प्रमाण स्वतंत्र प्रमाण **नाही** :

(A) अनुमान

(B) अनुपलब्धि

(C) प्रत्यक्ष

(D) शब्द

7. निसर्गाचे ॲरिस्टॉटल प्रणीत स्पष्टीकरण आहे :

(A) यांत्रिक

(B) सामाजिक

(C) प्रयोजनवादी

(D) सौंदर्यात्मक

8. According to Hume knowledge is restricted to :

(A) Only impressions

(B) Only ideas

(C) Impressions and ideas

(D) Platonic ideas

9. According to Upanisadic view :

(A) *Sreyas* is equivalent to *Preyas*

(B) *Sreyas* is superior to *Preyas*

(C) *Preyas* is superior to *Sreyas*

(D) *Preyas* and *Sreyas* are superior to *Nihsreyasa*

10. According to Gandhi, Ahimsa and Truth are like the two sides of a coin, because :

(A) Truth is the means and *Ahimsa* is the end

(B) Both are identical

(C) Ahimsa is the means and Truth is the end

(D) They are two independent principles

8. ह्युमच्या मते ज्ञान याने मर्यादित होते ....

(A) केवळ संस्कार

(B) केवळ कल्पना

(C) संस्कार आणि कल्पना

(D) प्लेटॉनिक आयडियाज

9. उपनिषदांतील दृष्टिकोनानुसार :

(A) श्रेयस् हे प्रेयस् शी सममूल्य आहे

(B) श्रेयस् हे प्रेयस् पेक्षा श्रेष्ठ आहे

(C) प्रेयस् हे श्रेयस् पेक्षा श्रेष्ठ आहे

(D) प्रेयस् आणि श्रेयस् ही नि:श्रेयसापेक्षा श्रेष्ठ आहेत

10. गांधीजींच्या मते, अहिंसा आणि सत्य जणूकाही एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत. कारण :

(A) सत्य साधन आहे आणि अहिंसा साध्य आहे

(B) दोन्ही अभिन्न आहेत

(C) अहिंसा साधन आहे आणि सत्य साध्य आहे

(D) ती दोन्ही स्वतंत्र तत्त्वे आहेत

11. According to early Wittgenstein, the world is a totality of ....
    (A) Simples
    (B) Facts
    (C) Things
    (D) Relations

12. Which one of the following is *not* a work of Kant ?
    (A) Critique of pure reason
    (B) Critique of practical reason
    (C) Critique of judgement
    (D) Critique of human reason

13. To explain the relation between mind and the body, Spinoza accepts ....
    (A) Interactionism
    (B) Pre-established harmony
    (C) Parallelism
    (D) Theory of Identity

14. According to Jaina, *dravas* are classified into :
    (A) Jiva and Ajiva
    (B) Five gross elements
    (C) Four gross elements
    (D) *Manas*, *Jiva*, *Kala* and *Akasa*

11. पूर्ववर्ती विट्गेन्स्टाईन यांच्या मते, जग यांची समग्रता आहे :
    (A) केवलांची
    (B) वस्तुस्थितींची
    (C) वस्तूंची
    (D) संबंधांची

12. खालीलपैकी कोणती कांटची कृती **नाही** ?
    (A) क्रिटिक ऑफ प्युअर रिजन
    (B) क्रिटिक ऑफ प्रॅक्टीकल रिजन
    (C) क्रिटिक ऑफ जजमेंट
    (D) क्रिटिक ऑफ ह्युमन रिजन

13. मन आणि शरीर यांच्यातील संबंधाविषयी स्पष्टीकरण देताना स्पिनोझा स्वीकारतात :
    (A) आंतरक्रियावाद
    (B) पूर्वप्रस्थापित सुसंवाद
    (C) समांतरवाद
    (D) तादात्म्य उपपत्ती

14. जैन मतानुसार द्रव्याचे वर्गीकरण असे होते :
    (A) जीव आणि अजीव
    (B) पंच महाभूते
    (C) चार महाभूते
    (D) मन, जीव, काल आणि आकाश

15. According to K.C Bhattacharya, Philosophy is :
(A) Scientific thinking
(B) Artistic approach
(C) Symbolic thinking
(D) Inductive generalization

16. Who pioneered falsifiability rather than verification as a criterion of scientific statements ?
(A) Carnap
(B) Popper
(C) Ayer
(D) Schlick

17. That *Brahman* is the cause of the world according to Advaita Vedanta is *true* :
(A) at *paramarthika* level
(B) at *vyavaharika* level
(C) at *pratibhasika* level
(D) at every level

18. (*i*) Promotion of intersubcaste marriages
(*ii*) Promotion of intercaste marriages
(*iii*) Interdining
(*iv*) Temple entry to shudras
(*v*) Critique of the Hindu scriptures
From among the above means to caste eradication, Ambedkar emphasised the following means in his "*Annihilation of Caste*" :
Codes :
(A) (*i*) and (*ii*)
(B) (*ii*) and (*iii*)
(C) (*iii*) and (*iv*)
(D) (*ii*) and (*v*)

15. के.सी. भट्टाचार्य यांच्या मतानुसार तत्त्वज्ञान म्हणजे असते :
(A) वैज्ञानिक चिंतन
(B) कलात्मक दृष्टिकोन
(C) सांकेतिक चिंतन
(D) वैगमनिक सामान्यीकरण

16. वैज्ञानिक विधानांचा निकष या नात्याने सत्यापनीयतेच्या ऐवजी असत्यापनीयतेची स्थापना कोणी केली ?
(A) कार्नाप
(B) पॉपर
(C) अेयर
(D) श्लिक

17. ब्रह्म हे जगाचे कारण आहे ही गोष्ट अद्वैत वेदांतानुसार खरी आहे :
(A) पारमार्थिक पातळीवर
(B) व्यावहारिक पातळीवर
(C) प्रातिभासिक पातळीवर
(D) प्रत्येक पातळीवर

18. (*i*) आंतर-पोटजातीय विवाहांचा पुरस्कार
(*ii*) आंतरजातीय विवाहांचा पुरस्कार
(*iii*) सहभोजन
(*iv*) शूद्रानां मंदिर प्रवेश
(*v*) हिंदू धर्मशास्त्रांची चिकित्सा
जातिनिर्मूलनाच्या वरील उपायांपैकी आंबेडकरांनी 'ॲनिहिलेशन ऑफ कास्ट' मध्ये खालील उपायांवर भर दिला आहे.
संकेतांक :
(A) (*i*) व (*ii*)
(B) (*ii*) व (*iii*)
(C) (*iii*) व (*iv*)
(D) (*ii*) व (*v*)

19. According to Russell, "possible", "impossible" and "necessary" are values applicable to :

(A) Proposition

(B) Propositional function

(C) Argument

(D) Argument form

20. *Anatmavada* of Buddhists approves of the existence of :

(A) Transcendent *atman*

(B) Self as the same as body

(C) Five aggregates

(D) Self as having the same size as body

21. Which statement is not discussed by Socrates ?

(A) Virtue is one

(B) Virtue is knowledge

(C) Virtue can be taught

(D) Virtue is not an essence of life

19. रसेल यांच्या मतानुसार, 'शक्य', 'अशक्य' आणि 'अनिवार्य' ही मूल्ये यास लागू होतात.

(A) विधान

(B) वैधानिक फलन

(C) युक्तिवाद

(D) युक्तिवादाकार

20. बौद्धांचा अनात्मवाद खालील गोष्टीचे अस्तित्व मान्य करतो :

(A) इंद्रियातीत आत्मा

(B) शरीराशी एकरूप आत्मा

(C) पाच स्कंध

(D) शरीराचाच आकार असलेला आत्मा

21. सॉक्रेटिसने कोणते विधान चर्चिलेले नाही ?

(A) सद्‌गुण एकच आहे

(B) सद्‌गुण म्हणजे ज्ञान

(C) सद्‌गुण शिकविता येतात

(D) सद्‌गुण जीवनाचे सार नाही

22. Which of the following captures the scientific dimension of Husserl's phenomenology ?

(A) Radical empiricism

(B) Rigorous science

(C) Logical empiricism

(D) Creative science

23. When a cognition of an object arises in the self, the cognition is cognised by the knower, according to Kumarilabhatta by :

(A) Self-illumination

(B) Mental perception

(C) Inference

(D) Recollection

24. For Ryle Cartesianism as a category mistake originates in :

(A) the grammatical form of discourse

(B) the metaphysical content of discourse

(C) the material content of discourse

(D) the psychological form of discourse

22. हुसेर्लच्या मानसघटनाशास्त्राची वैज्ञानिक बाजू नेमकेपणाने व्यक्त होते :

(A) मूलगामी अनुभववादातून

(B) कठोर विज्ञानातून

(C) तार्किक अनुभववादातून

(D) सृजनशील विज्ञानातून

23. आत्म्यामधे जेव्हा एखाद्या विषयाची जाणीव उत्पन्न होते, तेव्हा कुमारिलभट्टांच्या मते ज्ञात्याला त्या जाणिवेची जाणीव होते :

(A) स्वप्रकाश जणिवेने

(B) मानस-प्रत्यक्षाने

(C) अनुमानाने

(D) स्मृतीने

24. राईलच्या मते देकार्तीय दर्शनातील कोटिप्रमाद यातून उगम पावतो :

(A) भाषेचा व्याकरणीय आकार

(B) भाषेतील तत्त्वमीमांसीय आशय

(C) भाषेतील जडात्मक आशय

(D) भाषेचा मानसशास्त्रीय आकार

25. Pythagoras believes in ....

(A) Immortality of soul but not in rebirth

(B) Immortality of soul and in rebirth

(C) Neither soul nor rebirth

(D) Mortality of soul but not in rebirth

26. The evolutes of *prakrti*, namely *tanmatras*, *bhutas*, *ahamkara* and *mahat* can be arranged in the correct order of evolution according to *Sankhya* as :

(A) *mahat*, *tanmatras*, *ahamkara*, *bhutas*

(B) *bhutas*, *tanmatras*, *mahat*, *ahamkara*

(C) *mahat*, *ahamkara*, *tanmatras*, *bhutas*

(D) *ahamkara*, *mahat*, *tanmatras*, *bhutas*

27. Descartes uses the method of doubt to cast doubt on ....

(A) The existence of the external world

(B) The existence of thought

(C) The existence of doubt

(D) The existence of oneself

25. पायथागोरस हे :

(A) आत्म्याचे अमरत्व मानतात पण पुनर्जन्म नाही

(B) आत्म्याचे अमरत्व आणि पुनर्जन्म दोन्ही मानतात

(C) आत्म्याचे अमरत्वही मानत नाहीत आणि पुनर्जन्मही मानत नाहीत

(D) आत्म्याचे नश्वरत्व मानतात पण पुनर्जन्म मानीत नाहीत

26. सांख्यदर्शनानुसार तन्मात्रे, भूते, अहंकार आणि महत् या प्रकृतीच्या अभिव्यक्तींची मांडणी सर्गप्रक्रियेतील बरोबर क्रमानुसार अशी करता येईल :

(A) महत्, तन्मात्रे, अहंकार, भूते

(B) भूते, तन्मात्रे, महत्, अहंकार

(C) महत्, अहंकार, तन्मात्रे, भूते

(D) अहंकार, महत्, तन्मात्रे, भूते

27. संशयाच्या पद्धतीचा उपयोग देकार्तने याविषयी संशय घेण्याकरीता केला आहे :

(A) बाह्य जगाचे अस्तित्व

(B) विचाराचे अस्तित्व

(C) संशयाचे अस्तित्व

(D) स्वतःचे अस्तित्व

28. Views :

(*i*) Only knowledge leads to liberation

(*ii*) Renunciation of activity is not recommended

(*iii*) *Prapatti* as a path to liberation is accessible to all

(*iv*) *Jivanmukti* ideal is acceptable.

From among the views stated above, Ramanuja accepted the following :

Codes :

(A) (*i*) and (*iv*)

(B) (*iii*) and (*iv*)

(C) (*ii*) and (*iii*)

(D) (*i*) and (*iii*)

29. For Aristotle, the efficient, format and final causes coincide in :

(A) Form

(B) Matter

(C) Mind

(D) Art

30. Which of the following theories upheld radical empiricism ?

(A) Physicalism

(B) Phenomenalism

(C) Phenomenology

(D) Pragmatism

28. दृष्टिकोन :

(*i*) फक्त ज्ञानानेच मोक्ष मिळतो

(*ii*) कर्मसंन्यासाची शिफारस केलेली नाही

(*iii*) प्रपत्तीमध्ये मोक्षमार्ग या नात्याने सर्वांना प्रवेश आहे

(*iv*) जीवन्मुक्ती हा आदर्श स्वीकार्य आहे.

वर दिलेल्या या दृष्टिकोनांपैकी रामानुजांनी खालील दृष्टिकोन स्वीकारले :

संकेतांक :

(A) (*i*) व (*iv*)

(B) (*iii*) व (*iv*)

(C) (*ii*) व (*iii*)

(D) (*i*) व (*iii*)

29. ॲरिस्टॉटलच्या मते निमित्त, आकारिक आणि अंतीम कारणे यात अंतर्भूत असतात :

(A) आकार

(B) जडद्रव्य

(C) मन

(D) कला

30. खालीलपैकी कोणत्या विचारसरणीने मूलगामी अनुभववादाचा पुरस्कार केला आहे ?

(A) भौतिकतावाद

(B) मानसघटनावाद

(C) मानसघटनाशास्त्र

(D) फलत:प्रामाण्यवाद

31. The ontological argument for the existence of God given by Anselm accepts the statement/s ....

(1) The existence of God derives from the concept of God

(2) God can be thought of without knowing His existence

(3) There is an idea of perfect being.

Codes :

(A) both (1) & (2)

(B) only (1) & (3)

(C) only (2) & (3)

(D) all (1), (2) & (3)

32. Consciousness alone is real according to the following school of Buddhism :

(A) Vaibhasika

(B) Sautrantika

(C) Yogacara

(D) Madhyamika

33. Berkeley's well-known expression is ....

(A) *esse est percipi*

(B) *cogito ergo sum*

(C) mind is *tabula rasa*

(D) God is *natura naturata*

31. ईश्वराच्या अस्तित्वाच्या सिद्धीसाठी ॲनसेल्मने मांडलेल्या सत्ताशास्त्रीय युक्तिवादात पुढील विधान/विधाने स्वीकारले/ली आहे/त.

(1) ईश्वराचे अस्तित्व ईश्वराच्या संकल्पनेच्या आधारे निष्पन्न केले जाते

(2) ईश्वराच्या अस्तित्वाचे ज्ञान नसतानाही त्याच्या (ईश्वराच्या) विषयी विचार करता येतो

(3) परिपूर्ण सत्तेची संकल्पना अस्तित्वात आहे.

संकेतांक :

(A) (1) व (2) दोन्ही

(B) फक्त (1) व (3)

(C) फक्त (2) व (3)

(D) सर्व (1), (2) व (3)

32. खालील बौद्ध संप्रदायानुसार फक्त जाणीवच खरी आहे :

(A) वैभाषिक

(B) सौत्रान्तिक

(C) योगाचार

(D) माध्यमिक

33. बर्कलेची प्रसिद्ध अभिव्यक्ती आहे :

(A) अस्तित्व म्हणजे संवेदन

(B) मी विचार करतो त्या अर्थी मी आहे

(C) मन कोरी पाटी आहे

(D) ईश्वर आधार कारण आहे

34. The absence of colour in air is the example of ....

(A) *Pragbhava*

(B) *Pradhvamsabhava*

(C) *Anyonyabhava*

(D) *Atyantabhava*

35. Given the list of qualities, choose the set of qualities the Isvara of Yoga-darsana possesses :

Qualities :

(*i*) Omniscient

(*ii*) Creator of the world

(*iii*) Destroyer of the world

(*iv*) Denotatum of the letter "*Om*"

(*v*) The teacher of teachers

(*vi*) Bearer of infinite good qualities

Codes :

(A) (*i*), (*ii*), (*iii*)

(B) (*i*), (*ii*), (*vi*)

(C) (*ii*), (*iii*), (*vi*)

(D) (*i*), (*iv*), (*v*)

36. The naturalist Greek philosophers include ....

(A) Plato and Aristotle

(B) Aquinas and Thales

(C) Thales and Anaximander

(D) Heraclitus and Socrates

34. 'वायूवरील रूपाचा अभाव' हे उदाहरण आहे :

(A) प्रागभावाचे

(B) प्रध्वंसाभावाचे

(C) अन्योन्याभावाचे

(D) अत्यंताभावाचे

35. गुणधर्मांच्या खाली दिलेल्या यादीतून योगदर्शनातील ईश्वर जो गुणधर्मांचा समूह धारण करतो त्याची निवड करा.

गुणधर्म :

(*i*) सर्वज्ञ

(*ii*) विश्वनिर्माता

(*iii*) विश्वसंहर्ता

(*iv*) 'ओम्' या अक्षराचा निर्देश्य

(*v*) गुरुंचा गुरु

(*vi*) अनन्त सद्गुणांचा धारक

संकेतांक :

(A) (*i*), (*ii*), (*iii*)

(B) (*i*), (*ii*), (*vi*)

(C) (*ii*), (*iii*), (*vi*)

(D) (*i*), (*iv*), (*v*)

36. ग्रीक निसर्गवादी तत्त्वज्ञांमधे समाविष्ट आहेत :

(A) प्लेटो व ॲरिस्टॉटल

(B) ॲक्वायनस व थेल्स

(C) थेल्स व ॲनाक्झिमँडर

(D) हिरॅक्लिटस व सॉक्रेटिस

37. The Vedas according to *Purvamimamsa* have :
   (A) God as their author
   (B) *Rsis* as their author
   (C) Reliable persons (*apta*) as their authors
   (D) No author at all

38. In the article "Defence of commonsense" G.E. Moore refutes :
   (A) Scepticism and Idealism
   (B) Materialism and Theism
   (C) Logical Atomism
   (D) Theory of Description

39. 'Understanding oneself' involves, according to J. Krishnamurty :
   (A) Conceptual understanding of oneself
   (B) Undergoing the process of conditioning
   (C) Choiceless awareness of how one actually is in relation to the environment
   (D) Strengthening the faculties such as imagination and memory

40. For Plato the ultimately real features of the universe were ....
   (A) Substance
   (B) Forms
   (C) Atoms
   (D) Souls

37. पूर्वमीमांसेनुसार वेदांना :
   (A) ईश्वर हा कर्ता आहे
   (B) ऋषी हे कर्ते आहेत
   (C) विश्वसनीय व्यक्ती (आप्त) हे कर्ते आहेत
   (D) कोणीही कर्ता नाही

38. ''डिफेन्स ऑफ कॉमनसेन्स'' या लेखात जी.ई. मूर याचे खंडन करतात :
   (A) संशयवाद आणि चिद्‌वाद
   (B) जडवाद आणि ईश्वरवाद
   (C) तार्किकीय परमाणुवाद
   (D) वर्णनाची उपपत्ती

39. जे. कृष्णमूर्तींच्या मते 'स्वत:ला समजून घेणे' यात पुढील गोष्ट समाविष्ट आहे :
   (A) स्वत:विषयीचे सांकल्पनिक आकलन
   (B) अभिसंधानाच्या प्रक्रियेतून जाणे
   (C) पर्यावरणाच्या संबंधात आपण प्रत्यक्षात कसे आहेत त्याची निवड-रहित जाणीव
   (D) कल्पना आणि स्मृती या क्षमतांना बळकटी आणणे

40. प्लेटोच्या मते विश्वाचे अंतिम सत्-घटक आहेत.
   (A) द्रव्य
   (B) आकार
   (C) अणू
   (D) आत्मे

41. According to Vivekananda, among the ways (Yogas) leading to the realisation of immortality :

(A) *Jnana* is superior to *Karma* and *Bhakti*

(B) *Karma* is superior to *Jnana* and *Bhakti*

(C) *Jnana*, *Karma* and *Bhakti* are different ways complementary to each other

(D) All the three Yogas should be practiced in an integrated way

42. The view not stated by St. Augustine is ....

(A) Evil is privation of good

(B) Not God but human being is responsible for moral evil

(C) Evil is necessary for enhancement of the greater good

(D) The whole universe is created by God and so is also evil

43. According to Kant, God is :

(A) a paralogism of reason

(B) an idea of reason

(C) a concept of understanding

(D) an intuition of sensibility

41. विवेकानंदांच्या मतानुसार अमरत्वाच्या अनुभूती करीता असणाऱ्या विविध मार्गांपैकी (योग) :

(A) कर्मयोग आणि भक्तियोग याहून ज्ञानयोग श्रेष्ठ आहे

(B) ज्ञानयोग आणि भक्तियोग याहून कर्मयोग श्रेष्ठ आहे

(C) ज्ञानयोग, कर्मयोग आणि भक्तीयोग परस्परांपासून वेगवेगळे असून परस्परपूरक आहेत

(D) तिन्ही योग मार्गांचा अवलंब एकत्रपणे करायला पाहिजे

42. सेंट ऑगस्टिनने न मांडलेले मत म्हणजे ....

(A) दुरित म्हणजे शुभाचे राहिला

(B) नैतिक दुरितासाठी स्वत: माणूसच जबाबदार आहे, ईश्वर नाही

(C) अधिक शुभाकरिता दुरित आवश्यक आहे

(D) सर्व विश्व ईश्वराने निर्मिले आहे आणि दुरित सुद्धा

43. कांटच्या मते ईश्वर हा :

(A) तर्काभास आहे

(B) विवेकशक्तीची कल्पना आहे

(C) आकलनशक्तीची संकल्पना आहे

(D) संवेदनशक्तीचे अंत:स्फुरण आहे

44. Iqbal *does not* accept any pantheistic account of the soul, because ..... .

(A) he is atheist

(B) is reduces the soul to unreality

(C) he accepts *Dehatmavada*

(D) according to him soul is atomic in nature

45. Evolutionary growth, according to Sri Aurobindo, involves process of ....

(A) Worship, Prayer and devotion

(B) *Dhyana*, *Dharana*, *Samadhi*

(C) Natural Selection

(D) Widening, heightening and integration

46. Rabindranath Tagore introduces the notion of *Jivan-Devata* which means ....

(A) Divinity present in man

(B) God which creates life in the world

(C) Personal God

(D) Elixir of life

44. आत्म्याविषयीचे कोणतेही विश्वेश्वरवादी स्पष्टीकरण इकबाल मान्य करीत नाही, कारण :

(A) ते निरीश्वरवादी आहेत

(B) असे स्पष्टीकरण आत्म्याचे परिवर्तन असद्मध्ये करते

(C) ते (इकबाल) देहात्मवाद स्वीकारतात

(D) त्यांच्यामते आत्म्याचे स्वरूप पारमाण्विक आहे

45. श्री अरविन्द यांच्या मतानुसार उत्क्रांतिस्वरूप विकासात ही प्रक्रिया अंतर्भूत असते :

(A) पूजा, प्रार्थना आणि समर्पण

(B) ध्यान, धारणा, समाधि

(C) प्राकृतिक निवड

(D) विस्तारीकरण, उन्नयन आणि एकीकरण

46. रविन्द्रनाथ टागोर प्रतिपादित जीवन-देवता या संकल्पनेचा अर्थ असा होतो :

(A) व्यक्तीमध्ये असणारी ईश्वरीयता

(B) विश्वामध्ये जीवनाचे सृजन करणारा ईश्वर

(C) व्यक्तिरूप ईश्वर

(D) जीवन-अमृत

47. The proof for existence of God that is not offered by St. Thomas Aquinas is ....
    - (A) Ontological argument
    - (B) Teleological argument
    - (C) Argument from motion
    - (D) Cosmological argument

48. The absolute is characterised by Radhakrishnan as :
    - (A) Pure subjectivity
    - (B) Dualistic
    - (C) Pure matter
    - (D) Pure consciousness

49. According to Locke, knowledge is limited to :
    - (A) Innate ideas
    - (B) Revealed ideas
    - (C) Intuited ideas
    - (D) Acquired ideas

50. According to Heidegger, technology as enframing :
    - (A) obstructs all other possibilities of being
    - (B) affirms all other possibilities of being
    - (C) doubts all other possibilities of being
    - (D) debates all other possibilities of being

47. ईश्वराच्या अस्तित्वाच्या सिद्धीसाठी सेंट थॉमस अक्वॉनस याने जो युक्तिवाद केला नाही, तो आहे :
    - (A) सत्ताशास्त्रीय युक्तिवाद
    - (B) प्रयोजनवादी युक्तिवाद
    - (C) गतीवर आधारित युक्तिवाद
    - (D) कारणाधिष्ठित युक्तिवाद

48. निरपेक्षतत्त्वाचे स्वरूप विशदीकरण राधाकृष्णन या प्रकारे करता :
    - (A) शुद्ध व्यक्तिनिष्ठता
    - (B) द्वैतात्मक
    - (C) शुद्ध जड
    - (D) शुद्ध चैतन्य

49. लॉकच्या मते ज्ञान मर्यादित असते :
    - (A) उपजत कल्पनांपुरते
    - (B) श्रुत कल्पनांपुरते
    - (C) प्रातिभ कल्पनांपुरते
    - (D) संपादित कल्पनांपुरते

50. हायडेगरच्या मते चौकटबद्ध करणारी गोष्ट या नात्याने तंत्रशास्त्र :
    - (A) अस्तित्वाच्या अन्य सर्व शक्यता रोखून ठेवते
    - (B) अस्तित्वाच्या अन्य सर्व शक्यता पक्क्या करते
    - (C) अस्तित्वाच्या अन्य सर्व शक्यतांबाबत संशय घेते
    - (D) अस्तित्वाच्या अन्य सर्व शक्यतांबाबत वाद उपस्थित करते

ROUGH WORK

ROUGH WORK